

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 160/2021 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att trygga mediefostran

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 160/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Pirkka-Pekka Petelius /gröna:

Med beaktande av att handlingsmodellen för arbetet med mediefostran är decentraliserad och det förekommer utmaningar i fråga om finansieringen, hur ämnar regeringen trygga ett omfattande, högkvalitativt och systematiskt arbete med mediefostran i framtiden?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Betydelsen av mediekunskap och mediefostran har ökat i samhället till följd av digitaliseringen samt datanät och olika plattforms- och innehållstjänster. Mediekunskap kan anses vara en medborgarfärdighet genom vilken medborgarna, alla från barn till äldre människor, förstår kommunikationen via olika medier och själva kan kommunicera ansvarsfullt och delta aktivt och tryggt i samhället.

Finland har i olika utredningar lyfts fram som ett av de mest framstående länderna när det gäller mediefostran för medborgarna och särskilt barn och unga. Detta är till avgörande del en följd av att arbetet har gjorts långsiktigt och systematiskt i nära samarbete med aktörer från alla olika sektorer. Undervisnings- och kulturministeriet har understött främjande av mediefostran på olika sätt i närmare 20 års tid.

Mediefostran är ett brett och mångskiftande fält. Det kan anses vara spritt och splittrat, men trots detta kan den decentraliserade handlingsmodellen för mediefostran även ses som en styrka inom mediefostran i Finland. Genom att vi har aktörer inom mediefostran som har olika utgångspunkter har vi lyckats skapa genomslagskraft på riksomfattande nivå på ett sätt som inte hade varit möjligt med en mer centraliserad modell. Frivilligorganisationernas lokala verksamhet når mycket väl ut till medborgare i olika åldrar och stärker därigenom mediefostrans omfattning. Det nationella audiovisuella institutet (KAVI) samordnar aktörer och olika åtgärder och branschen hålls informerad om vad de olika aktörerna gör. Aktörerna har också glädjande nog funnit varandra och en mängd olika samarbeten pågår inom branschen.

Det är sant att anslagssituationen är oroväckande för aktörerna eftersom intäkterna från penningspel minskar. Samma problem gäller för närvarande alla aktörer inom motions-, ungdoms- och kulturverksamhet i den tredje sektorn och det är viktigt att vi hittar en hållbar lösning på detta.

Genom de senaste Riktlinjerna för mediekunskap har KAVI också inlett nätverkssamarbete med aktörer inom olika förvaltningsområden. Vid beredning av riktlinjerna framkom att många myndigheter i själva verket på olika sätt främjar medborgarnas mediekunskap i sin egen verksamhet. Enligt lagen om allmänna bibliotek är biblioteken dessutom skyldiga att främja bland annat tillgången till och användningen av information, en mångsidig läskunnighet samt ett aktivt medborgarskap, demokrati och yttrandefrihet. Även genom det fria bildningsarbetet har avsevärda satsningar (totalt ca 12,5 mn euro) gjorts de senaste åren på att förbättra vuxnas digitala färdigheter och mediekunskap. När det gäller medborgarnas övergripande säkerhet bedrivs aktivt samarbete på bred front.

En annan styrka med den finländska mediefostran är att vi har lyckats integrera mediefostran med skolundervisningen via olika läroämnen. Mediekunskap har också införts i grunderna för planen för småbarnspedagogik (2018), grunderna för läroplanen för förskoleundervisning och grundläggande utbildning (2014), grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen för vuxna (2017) och grunderna för läroplanen för gymnasiet (2019). Till de gemensamma delarna i grunderna för yrkesinriktade grundexamina hör bl.a. kunnande i kommunikation och interaktion, som kan anses främja mediekunskapen. Undervisnings- och kulturministeriet genomför för närvarande också utvecklingsprogrammet Nylitteracitet (2020–2022) som en del av utvecklingsprogrammet Utbildning för alla. Dess mål är att stödja inläringen och undervisningen i mediekunskap, IKT-färdigheter och programmeringskunnande bl.a. genom att skapa konkreta beskrivningar av kunskapsnivån och digitala läromaterial för olika kunskapsområden. Beskrivningar av kunskapsnivån publicerades i februari 2021, och understöd (2 mn euro) avsedda för implementering av beskrivningarna delas ut under våren. Projekt inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen inleds hösten 2021. KAVI och Utbildningsstyrelsen ansvarar för genomförandet av utvecklingsprogrammet.

Genom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet kan vi etablera grundläggande mediekunskap för alla barn och unga. Det är en bra utgångspunkt. Dessutom är det viktigt att vi upprätthåller det befintliga samarbetsnätverket så att alla aktörer i den tredje sektorn kan fortsätta sin värdefulla verksamhet inom ramen för de tillgängliga resurserna.

Helsingfors 6.4.2021

Forsknings- och kulturminister Annika Saarikko